

Õiguskantsler

Adressaat
Aadress

Teie 12.11.2012 nr

Õiguskantsler 14.12.2012 nr 6-1/121620/1205704

**Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta
VangS § 65 lõike 1 põhiseaduspärasus**

Pöördusite minu poole 14.11.2012 laekunud avaldusega, milles tõstatate küsimuse vangistusseaduse § 65 lõike 1 põhiseaduspärasusest. Leiate, et säte, mille kohaselt pööratakse kinni peetavale isikule mõistetud distsiplinaarkaristus üldjuhul täitmisele kohe, ei ole kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse §-ga 13 ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 13. Viitate ka Euroopa Inimõiguste Kohtu (edaspidi ka EIK) praktikale üksikvangistuse osas.

Riigikohus on hiljutises otsuses sisuliselt samas küsimuses sedastanud järgmist: „Kolleegium peab kohtupraktika kujundamise ja hilisemate vaidluste vältimise eesmärgil vajalikuks selgitada, et arvestades vangistusseaduse § 65 lg-s 6 sätestatud karistuse täideviimise tähtaega (täitmine on võimalik maksimaalselt kaheksa kuu jooksul arvates distsiplinaarkaristuse määramisest), raskendaks automaatne haldusakti peatumine oluliselt vangla julgeoleku tagamist ja võimaldaks haldusakti adressaadil üksnes selle vaidlustamise kaudu teatud juhtudel saavutada haldusakti hilisema täideviimise võimatuse. Ka haldusmenetluse seadus ei näe automaatset haldusakti täitmise peatamist ette. Haldusakti adressaadile on tagatud õigus taotleda nii vaide- kui halduskohtumenetluses (vt HMS § 81, HKMS v.r § 12¹ ja kehtiv HKMS § 249) enda õiguste kaitseks ja kahjulike tagajärgede vältimiseks esialgse õiguskaitse korras haldusakti täitmise peatamist. Nimetatud taotluse esitamisel saab vaideorgan või halduskohus hinnata konkreetsetele faktilistele asjaoludele tuginedes, kas esineb vajadus haldusakti täitmise peatamiseks või mitte, sh hinnata kahjulike tagajärgede saabumise tõenäosust ning arvestada haldusakti adressaadi olukorda, näiteks tema tervislikku seisundit. Kolleegiumi hinnangul ei tulene EIK praktikast üldist järeldust, et konventsiooni kohaselt peaks distsiplinaarkaristuse vaidlustamisel haldusakti täitmine automaatselt peatuma. Ka kaebaja viidatud kohtupraktika ei kinnita vastavasisulist järeldust. Nimetatud lahendis rõhutati asjaolu, et distsiplinaarkaristus pöörati täitmisele kohe ja adressaadil puudus täitmise peatamiseks reaalne õiguskaitsevahend. Eesti õigusaktid võimaldavad

kinnipeetaval ka enne karistuse täitmisele pööramist taotleda vaidemenetluses haldusakti täitmise peatamist ning samas vaidlustada ka distsiplinaarkaristuse sisulist õiguspärasust.“¹

Arvestades Riigikohtu selget seisukohta antud küsimuses, ei näe ma tsiteeritud hinnangu valguses alust asuda Riigikohtu eelpool väljendatust erinevale seisukohale ning nendin, et ma ei tuvasta, et vangistusseaduse § 65 lõige 1 oleks Teie avalduses toodud asjaoludel ja põhjustel vastuolus Eesti Vabariigi põhiseadusega.

Lugupidamisega

Indrek Teder

Indrek-Ivar Määrits 693 8406
e-post: indrek-ivar.maarits@oiguskantsler.ee

¹ RKHKo 14.11.2012 nr 3-3-1-44-12, p 25.